

Den Země 2021

2021

Stromek - domek

1. STROM A JEHO ČÁSTI

Stromy patří mezi největší organismy na světě. Jsou také výjimečné svým věkem. Mnoho stromů se dožívá více než 100 let. Například duby a tisy mohou žít i tisíc let.

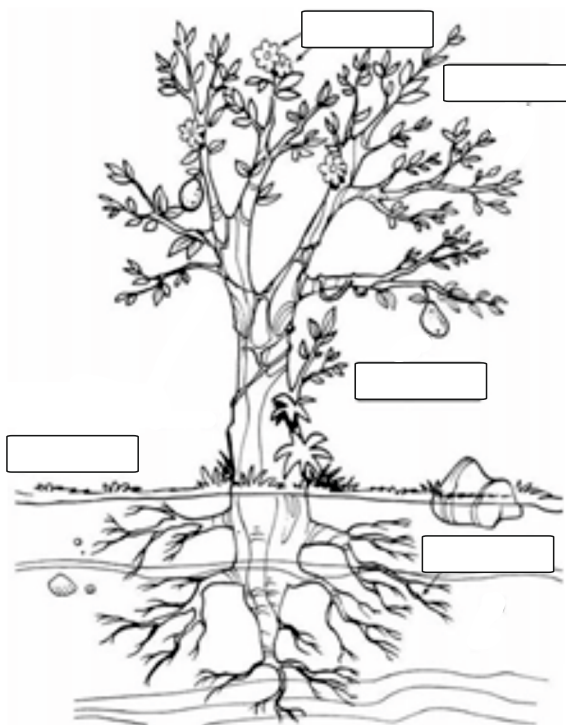
Stromy pronikly do pohádek a pověstí, jsou v erbech a národních znacích. Stromy máme rádi pro jejich krásu, ale také pro ostatní užitek (plody, listy, kůra atd.) Stromů se bojíme, když jdeme v noci lesem nebo parkem. Jsou tajemné, strašidelné a záhadné.

Stromy poskytují domov mnoha živočichům, rostlinám a houbám. Živí i ty mrtvé. Od kořenů až po korunu.

V přesmyčkách najdi části stromu:

SITL
NYŘEKO
MEKN
TĚVEV

UKORAN
NEPUP
ŮKAR
TĚKV
DOPL
EMANES

Vyluštěná slova přiřaď na správná místa na stromu. Pokud chybí rámečky, tak je dokresli.

1. STROM JAKO DŮM A JEHO OBYVATELÉ

Strom je jako rodinný nebo panelový dům. Kořeny stromu tvoří základy, vršek koruny je střecha, kmen a větve jsou byty nebo pokoje, které obývají různé živočišné a rostliny.

Na každém řádku jsou dva zástupci živočichů nebo rostlin, pro které je strom domovem. Napiš do prázdného políčka uprostřed správnou skupinu. Vybírej ze skupin napsanými nad obrázky tučně. Číslo za vybranou skupinou je pořadí písmenka, které vybereš a poskládáš z nich chybějící slovo ve větě. Strom jim poskytuje útočiště a _____

**PTÁCI /2/, ROSTLINY /1/, SAVCI /2, 3/, PAVOUKOVCI /1, 4/,
HOUBY /3/, HMYZ /0/**

3. ČÁST STROMU A JEHO OBYVATELÉ

Vylušti osmisměrku:

Když vyškrtáš všechna slova, která souvisejí se stromy a jejich obyvateli, zůstane ti šest písmen.

Čti zleva doprava, po řádcích.

BRKOSLAV	HÝL	SOJKA
DROZD	CHOROŠ	SOKOL
HMYZ	LIST	SRST
HNÍZDO	MECHY	VEVERKA
HOLUB	OTVOR	VĚTEV

Š	O	R	O	CH	D	V	V
A	T	S	I	L	Ě	A	E
U	K	T	I	T	L	O	V
H	N	J	E	S	D	D	E
O	T	V	O	R	L	Z	R
L	O	K	O	S	Ý	Í	K
U	R	Z	Y	M	H	N	A
B	D	M	E	CH	Y	H	A

Tajenka: _____

Většinou takových útvarů na stromech najdeme více. A to malých i větších. Málokdy bývají prázdné. Hnízdí zde sovy, sýkory, datel, strakapoud nebo brhlík. Ne všichni ptáci si umí toto útulné hnízdo vyrobit sami. Mnohdy využijí již staré hnízdo. Nebo jim pomůžeme my, když pověsíme na stromy budky pro tyto ptáky.

4. PŘÍBĚH JEDNOHO STROMU

O obyvatelích jednoho stromu psal také spisovatel Ondřej Sekora. Jeho očima se čtenáři dozvědí zajímavé podrobnosti o stavění ptačích hnízd, o lovu na housenky i o tom, jak to dopadne, když se v některém z hnízd nic netušícím ptačím rodičům vylihně kukaččí mládě. Podle textové ukázky se pokus zjistit název knihy Ondřeje Sekory.

Pokud název neznáš, napoví ti tajenka doplňovačky na následující straně.

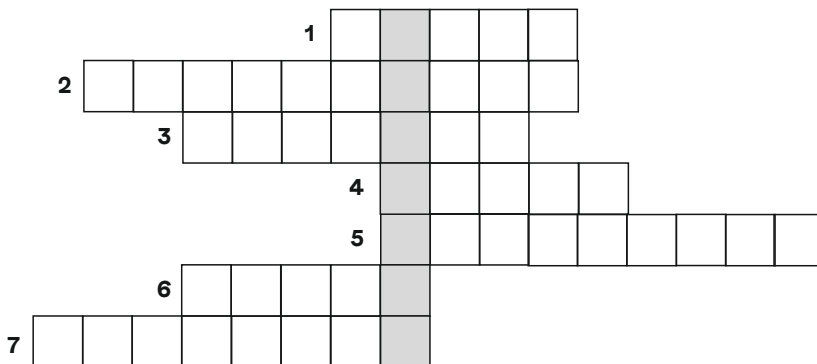
Takovou otázku neměl ani vyslovit. Jen dořekl, už začal křik znovu. Ba ještě aspoň dvakrát hlasitěji. Všichni ptáci, jeden přes druhého, chtěli najednou povědět, jaká zvláštní věc se stala a že ten podivný cizí pták je schovaný u brhlíka. A že takového dosud nikdy neviděli. Papoušek se zavrtěl zvědavostí. Na mou věru, něco podobného se mu ještě nestalo. „Hm, a říkáte, že je modrý?“ ptal se s velkým zájmem. „Modrý jako obloha, jako obloha!“ volaly sýkory. „A v ocásku má černé pírkó,“ dodával stehlík. „Takový něžný, krásný modroušek!“ přidala jemně červenka. „Červenko!“ zarazil ji papoušek. „Víš, že bys mohla mít pravdu?“ A už se hnál k brhlíkové díře. „Brhlíku, ukaž nám svého zajatce!“ Zafukal jednou, zafukal podruhé a když zafukal potřetí, vyletěl ven rozčilený brhlík. „prosím vás, nemůžete být trochu zticha, když tu máme nemocného? Napřed by ho chtěli v trávě uklovat, a teď mně zase dív nezboří dům!“ Pak se ohlédl do díry a řekl: „Máte štěstí, že se teď probouzí. Tak vám ho můžu, jestliže chcete, ukázat.“ A zavolal: „Pojď sem, maličký, a neboj se. Kubík ti nic neudělá.“ Brhlíce trochu pomohla a malý modrý ptáček se objevil v otvoru hnízda. Třásl se strachem na celém těle. Ptáci se znovu lekli jeho nezvyklé barvy a chtěli odletět, ale když viděli, že se papoušek nebojí, zůstali na svých větvičkách. „Zvedni hlavu, junáku!“ pokynul ptákovi povzbudivě Kubík. „Otoč se trochu dozadu...! Roztáhni křídla...!“ Ptáček poslechl na každé slovíčko. „Červenko, měla jsi pravdu,“ obrátil se papoušek na červenku. „Je to skutečně modroušek.“ A hned se otázal cizího ptáčka: „Že ti doma říkali Modroušek?“ „Ano, pane papoušku, ale prosím vás, jen mi nic neudělejte!“ chvěl se malý nalezenec. „Chachachacha!“ zasmál se jeho úzkostí papoušek. Ostatní ptáci se už také smáli. „My ti nic neuděláme!“ volali. „Jen zůstaň u nás!“ „Nic ti neuděláme, Modroušku!“ utěšoval ještě Modrouška Kubík. „Ale pověz nám, jak ses k nám vlastně dostal?“ Modroušek se ještě chvíli třásl, ale pak si dodal odvahy a začal vypravovat. Dlouho vypravoval. My ho necháme, ať všechno vykládá po svém. Ale zatím vám to povíme všechno po našem, protože o tom víme mnohem víc.

Z textové ukázky zjisti:

Kdo byl Kubík?

Kteří ptáci se v textu objevují?

Doplňovačka s tajenkou (... na ptačím stromě).

1. sova
2. šplhavý lékař stromů
3. savec, který má rád oříšky
4. dřevokazná houba
5. brouk, který škodí pod kůrou stromů
6. vánoční cizopasná rostlina
7. pomáhá určit sever v přírodě

Název knížky Ondřeje Sekory je _____ na ptačím stromě.

5. JAK SE STROMY JMENUJÍ?

Přiřaď k obrázkům stromů jejich název.

Které z nich rostou ve tvém okolí?

A. LÍPA SRDČITÁ

B. JAVOR MLÉČ

C. DUB LETNÍ

D. BUK LESNÍ

E. OLŠE LEPKAVÁ

F. JASAN ZTEPILÝ

G. JEDLE BĚLOKORÁ

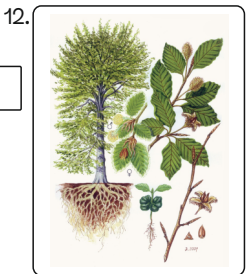
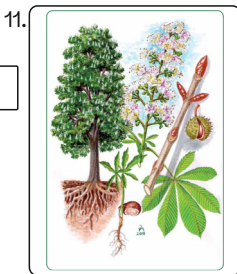
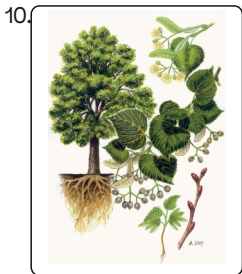
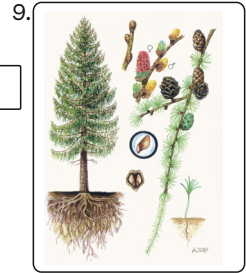
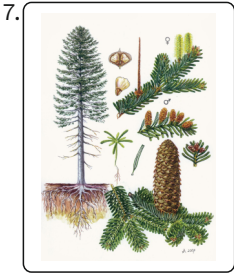
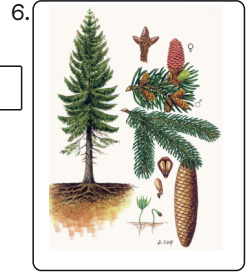
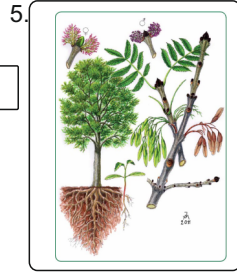
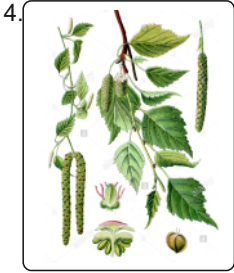
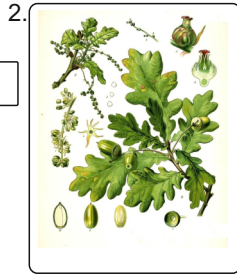
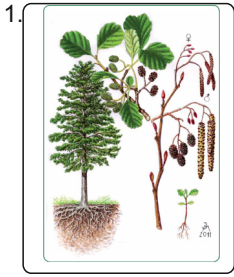
H. SMRK ZTEPILÝ

CH. MODŘÍN OPADAVÝ

I. OŘEŠÁK KRÁLOVSKÝ

J. JÍROVEC MAĎAL

K. BŘÍZA BĚLOKORÁ

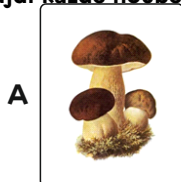

6. STROMY A HOUBY ŽIJÍ SPOLU

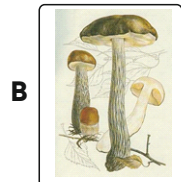
Proč některé houby rostou jen v lese pod stromy a některé, například žampiony či hlívu, můžeme pěstovat doma?

Soužití vláken v podhoubí a nejtenčích kořínků stromů je velmi zajímavý přírodní jev. Vláčna podhoubí uvolňují z půdy důležité živiny pro svůj strom. Ten zase posílá houbě na oplátku jiné živiny, bez kterých by houba nevyrostla. Stromy bez hub mohou žít, ale rostou mnohem pomaleji. Houby bez stromů žít nemohou. Hříby, muchomůrky nebo křemenáče nemůžeme pěstovat. Nikdy pro ně nevytvoříme takové prostředí, jako mají v lese pod svými stromy.

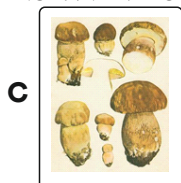
Najdi každé houbě její strom.

HŘIB SMRKOVÝ

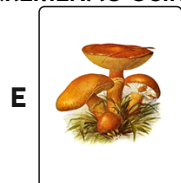
KOZÁK BŘEZOVÝ

HŘIB DUBOVÝ

KŘEMENÁČ OSIKOVÝ

8 KLOUZEK SLIČNÝ

1

2

3

4

5

7. DOPLŇ SLOVA A RÝMY DO BÁSNIČEK

Proč ten ptáček z větve nepadne

Jan Skácel

Má hnědá _____, zobák krátký
a na větvi se drží drápky.
A třeba je to nesnadné,
z haluze na zem nepadne.
Dávno by spadl z větve ptáček,
kdyby se držel za _____.

Tři vrabčáci

Christian Morgenstern

V lískovém keři bez oříšků
sedí tři vrabčáci, břicho k břichu.
Napravo Frantík, vlevo Eda,
uprostřed _____ – neposeda.
Tak se tu choulí ve větvoví,
nejtepleji je Honzíkovi.
Srdíčka tlukou ťuky, ťuk,
vrabčáci sedí ani muk.

Houpačka

Michal Černík

Větev, to je houpačka
pro kosa a pro _____.
Každý hvízdá na zobáček,
jak to umí správný ptáček.

Zázraky a divy

Michal Černík

Věřím já a věřte taky
na divy a na zázraky.
Ptáčci jak malíček malí
z _____ se vyklubali.

6. MŮJ BADATELSKÝ ZÁZNAM

Vydej se na procházku do lesa, parku, vesnicí nebo městem a všiměj si stromů kolem sebe.

Pozoruj:

Jaké živočichy jsi viděl/a/ na kmene a jaké ve větvích?

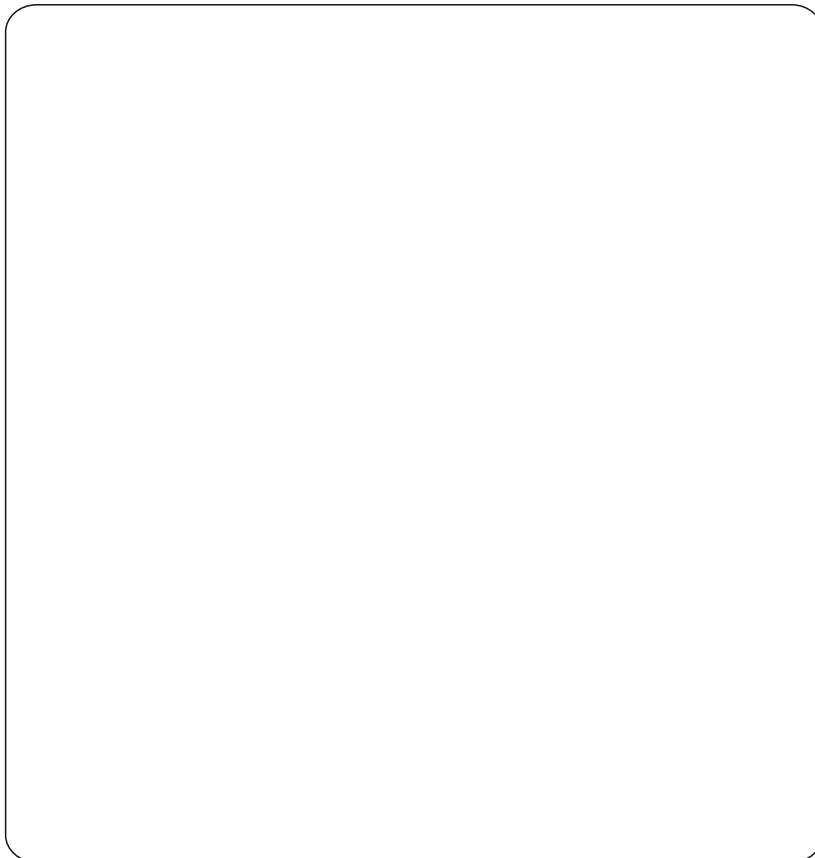
Koho pozoruješ na zemi u paty kmene nebo vyčnívajících kořenů?

Jak živočichové a rostliny, které jsi pozoroval/a/, strom ovlivňují?

Mohou ho někteří ohrožovat?

Kteří mu mohou naopak pomáhat?

Nakresli záznam svého pozorování vybraného stromu a života v něm:

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI:

úkol č. 2

Správné pořadí skupin:

PAVOUKOVCI /PO/

PTÁCI /T/

ROSTLINY /R/

SAVCI /AV/

HOUBY /U/

HMYZ

úkol č. 3

Tajenka:

DUTINA

úkol č. 4

Název knihy:

Uprchlík na ptačím stromě

odpovědi v křížovce: puštlík, strakapoud, veverka, choroš, lýkožrout, jmelí, lišejník

úkol č. 5

Správné odpovědi:

1 E, 2 C, 3 B, 4 K, 5 F, 6 H, 7 G, 8 I, 9 CH, 10 A, 11 J, 12 D

úkol č. 6

Správné odpovědi:

1C, 2E, 3D, 4A, 5B

úkol č. 7

Správné odpovědi:

křídla, zobáček, Honzík, špačka, vajíček

